

4. Артус М. М. Механізм ціноутворення та його функціонування в умовах ринку / М. М. Артус // Фінанси України. – 2004. – № 10. – С. 77–87.
5. Калиніченко І.В. Імпульсивні явища в економіці: природна поведінка цін. / І. В. Калиніченко // Економіка України. 1998. – № 11. – С. 24-25.
6. Рогова Н.В. Аналіз форм та методів державного регулювання цін та процесів ціноутворення / Н.В. Рогова // Фінансовий простір. – 2014. – № 1 (13). – С. 150-154.
7. Тимофеев В. М., Мардус Н. Ю. Теоретико-методичні підходи щодо формування ціни підприємства / В.М. Тимофеев, Н.Ю. Мардус // Проблеми економіки. – 2012. – № 4. – С. 141-145.
8. Кареба М. І. Ціни та ціноутворення: опорний конспект лекцій для здобувачів вищої освіти ступеня «бакалавр» спеціальності 073 «Менеджмент» денної та заочної форми навчання / М. І. Кареба – Миколаїв: МДАУ, 2017. – 100 с.
9. Про затвердження Інструкції про порядок позначення роздрібних цін на товари народного споживання в підприємствах роздрібної торгівлі та закладах ресторанного господарства: наказ Міністерства зовнішніх економічних зв'язків і торгівлі України від 04 січня 1997 р. № 2 // Офіційний вісник України. – 1997. – № 3. – Стор. 118. – Код акта 71/1997

Возняковська Крістіна Анатоліївна

Чернівецький юридичний інститут
Національного університету «Одеська юридична академія»,
кандидат юридичних наук,
доцент кафедри цивільно-правових дисциплін

**ЩОДО КРИТЕРІЇВ
ПУБЛІЧНО-ПРАВОВОГО ХАРАКТЕРУ ВІДНОСИН
У СПРАВАХ НЕСПРОМОЖНОСТІ БАНКІВ**

Судова практика із приводу юрисдикції спорів у процедурах банківської неспроможності досить різноманітна. Перша проблема стосується розмежування юрисдикції спорів про включення у реєстр вкладників для виплати гарантованих законом сум (на сьогодні у межах 200 тис. грн), з одного боку, та спорів щодо включення до реєстру акцептованих вимог кредиторів неспроможного банку усіх інших вимог, з іншого боку.

Наприклад, Велика Палата Верховного суду у постанові від 13 червня 2018 року зробила висновок, що «...спір про включення кредиторських вимог до реєстру акцептованих вимог кредиторів не є публічно-правовим та не належить до юрисдикції адміністративних судів».

У цьому разі необхідно звернути увагу на суть гарантування державою виплат за банківськими вкладками у межах, визначених законом.

Той факт, що цивільні права та обов'язки можуть виникати з закону, зовсім не означає, що будь-які майнові виплати відповідно до закону існують у межах цивільних зобов'язань.

Дійсно, гарантовані державою суми виплат вкладників у разі банківської неспроможності становлять винятково державну соціальну ініціативу, яка не має безпосереднього еквівалентного характеру – у багатьох випадках банківських банкрутств держава в особі ФГВФО не отримує відшкодувань відповідних виплат, а фінансування здійснюється за рахунок державних коштів.

Разом з тим, вирішуючи питання про віднесення спору до юрисдикції адміністративного суду, слід враховувати не лише суб'єктний склад правовідносин, які склалися між сторонами, а й сутність (характер) таких правовідносин, зокрема чи реалізує одна зі сторін спору владно-управлінські функції відносно іншої сторони.

Зокрема, коли правовідносини, щодо яких виник спір, не пов'язані з виконанням відповідачем повноважень, обумовлених участю особи в системі гарантування вкладів фізичних осіб, позаяк задоволення таких кредиторських вимог здійснюється у порядку черговості, визначеної статтею 52 Закону України «Про систему гарантування вкладів фізичних осіб» за рахунок коштів, одержаних в результаті ліквідації та продажу майна банку, і не стосується відшкодування вкладнику гарантованої державою суми коштів за вкладками.

Водночас якщо спір обумовлений наявністю кредиторських, тобто майнових вимог юридичної особи до суб'єкта господарювання – банку, що ліквідується, на підставі укладеного між ними кредитного договору, то при розгляді і вирішенні судом такого спору першочергово підлягають перевірці саме підстави та обґрунтованість майнових вимог позивача до банку. Повноваження уповноваженої особи Фонду щодо складення реєстру акцептованих вимог кредиторів та внесення змін до цього реєстру передбачені пунктом 3 частини першої статті 48 Закону України «Про систему гарантування вкладів фізичних осіб». Ведення реєстру вимог кредиторів є характерним саме для розпорядника майна під час ліквідаційної процедури юридичної особи, реалізація цих функцій не спричиняє виникнення відносин влади і підпорядкування між суб'єктами, відповідно, їх не можна охарактеризувати як владно-управлінські в розумінні КАС.

Методологічною основою кваліфікації публічними правовідносин щодо виплат певних коштів ФГВФО у межах процедур банківської неспроможності доречно визнавати їх виключний характер, який передбачає кваліфікацію майнових правовідносин у цій сфері як приватноправових та відповідних спорів як таких,

що віднесені до цивільної та господарської юрисдикції залежно від суб'єктного складу сторін, за умови, що не виявлені критерії публічного-правового характеру грошових виплат.

Тут можна запропонувати чотири критерії.

Нееквівалентний характер державних виплат видається першим необхідним критерієм будь-яких публічно-правових грошових виплат, що лежать в основі публічно-правових відносин та, відповідно, в межах яких можуть виникати публічно-правові спори. Тобто державна виплата гарантованих сум згідно з Законом «Про систему гарантування вкладів фізичних осіб» є безповоротною та не пов'язана із регресним чи іншим відшкодуванням коштів держави у результаті відповідних виплат.

Другим критерієм доречно вважати наявність певної соціальної функції у відповідних виплатах, які не існували б без відповідного законодавчого врегулювання та бюджетного асигнування з боку держави. Зокрема, згідно з ч. 1 ст. 3 Закону «Про систему гарантування вкладів фізичних осіб» Фонд є установою, що виконує спеціальні функції у сфері гарантування вкладів фізичних осіб та виведення неплатоспроможних банків з ринку і ліквідації банків у випадках, встановлених цим Законом.

Третім критерієм публічно-правових відносин щодо виплати коштів доречно визнавати виплату за рахунок саме державних коштів. Зокрема відповідно до ч. 2 ст. 3 Закону «Про систему гарантування вкладів фізичних осіб» Фонд є юридичною особою публічного права, має відокремлене майно, яке є об'єктом права державної власності і перебуває у його господарському віданні. Саме тому виплати, які провадить ФГВФО як компенсацію гарантованої законом суми вкладу, є виплатою державних коштів, на відміну від виплат за рахунок ліквідаційної маси банку.

Четвертим критерієм, як видається, є непоширення на відповідні відносини, у тому числі субсидіарно, засад цивільного законодавства. Аналіз Закону «Про систему гарантування вкладів фізичних осіб» не дозволяє виявити положень щодо субсидіарного застосування норм Цивільного кодексу, зокрема щодо гарантії, до відносин із виплати державою вкладникам гарантованої законом компенсації втрачених у результаті банківської неспроможності.

Таким чином, саме виявлення всіх вказаних критерії у право-відносинах банківської неспроможності дозволяє говорити про наявність публічно-правових відносин, спори у межах яких мають розглядати адміністративні суди.

Список використаної літератури:

1. Постанова Великої Палати Верховного суду у від 13 червня 2018 року Справа № 826/21368/15 Провадження № 11-541апп18 Верховного Суду [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/74838810>